

repertoriumnummer

2022/2501/A

Datum van uitspraak

23 oktober 2023

Rolnummer

2022/2501/A

Niet aan te bieden aan de
ontvanger

von-evt
CODE B

NEDERLANDSTALIGE
RECHTBANK VAN EERSTE
AANLEG BRUSSEL

eindvonnis – tegenspraak

Veroordeling bijdrage geïnd
24 EUR

1e kamer
burgerlijke zaken

Aangeboden op

Niet te registreren

Inzake van:

DE ORDE VAN VLAAMSE BALIES, KBO: 0267.393.267, en met zetel te 1000 BRUSSEL, Staatsbladsstraat 8,

VERSTREPEN KATI, RRN: 650830-398.26, en wonende te 2060 ANTWERPEN, Rotterdamstraat 53,

eisende partijen,

vertegenwoordigd door Meester DENYS LUC, advocaat te 1030 BRUXELLES/BRUSSEL, av Adolphe Lacomblé 59/61 bte5, mail: luc.denys@blanmailland.be

tegen

BELGISCHE STAAT vertegenwoordigd door de Staatssecretaris voor ASIEL EN MIGRATIE, belast met de Nationale Loterij, toegevoegd aan de Minister van Binnenlandse zaken, Institutionele Hervormingen en Democratisch Vernieuwing, met kabinet te 1000 BRUSSEL, Pachecolaan 44,

verwerende partij,

vertegenwoordigd door Meester Brecht HEIRMAN loco Meester BRICOUT TINE, advocaat te 9041 OOSTAKKER, orchideestraat 61A, mail: tine.bricout@decordier.eu

** ** *

In deze zaak, in beraad genomen op 2 oktober 2023, spreekt de Rechtbank volgend vonnis uit:

Gelet op:

- de gedinginleidende dagvaarding, betekend op 27.06.2022 ;
- de conclusies van eisende partij van 11.01.2023;
- de conclusies van verwerende partij van 06.02.2023;
- de stukkenbundels van partijen;

Gehoord, de raadslieden van partijen op voormelde zitting;

De procedure verliep met in acht name van de toepasselijke bepalingen van de wet van 15 juni 1935 en de wijzigende en aanvullende wetten op het taalgebruik in gerechtszaken.

Overeenkomstig artikel 748bis Ger. W. houdt de rechtbank enkel rekening met de laatst genomen (synthese)conclusies van de partijen.

1. Feiten, voorgaanden en vorderingen.

1.1.

De eerste eisende partij is een rechtspersoon van publiek recht die de acht Nederlandstalige ordes van advocaten verenigt en onder meer tot taak heeft te waken over de beroepsbelangen van haar leden (art. 488 en 495 Ger.W.).

De tweede eisende partij is een advocaat, naar eigen zeggen gespecialiseerd in vreemdelingenrecht en bijgevolg vaak in contact met de dienst vreemdelingenzaken (hierna verder kortweg 'DVZ').

De verwerende partij is de Belgische Staat.

1.2.

De vordering van de eisende partijen strekt in hoofdzaak tot veroordeling van de verwerende partij tot publicatie op de website van de DVZ dan wel mededeling aan eisende partijen van een volledig organigram van de DVZ, met de telefoonnummers, faxnummers, e-mailadressen van elke algemene en bijzondere dienst van de DVZ en met de naam, graad, telefoonnummer en e-mailadres van elke ambtenaar van de DVZ, met inbegrip van de buitendiensten zoals de gesloten centra voor 'illegalen', onder verbeurte van een dwangsom.

Daarnaast vorderen de eisende partijen lastens de verwerende partij in hoofdzaak een provisionele schadevergoeding ten belope van **1,00 euro**.

1.3.

De verwerende partij betwist de gegrondheid van de vordering.

2. Ontvankelijkheid.

Waar de ontvankelijkheid van de vordering niet wordt betwist en zich evenmin enige ambtshalve op te werpen grond van onontvankelijkheid aandient, is de vordering ontvankelijk.

3. Ten gronde.

3.1.

De eisende partijen steunen hun vordering op art. 2, enig lid, 2° van de Wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, dat onder de noemer '*actieve openbaarheid van bestuur*' voorschrijft dat elke federale administratieve overheid een document publiceert en ter beschikking stelt van eenieder die erom vraagt, met de beschrijving van haar bevoegdheden en haar interne organisatie.

Bij vonnis van 22 augustus 2011 van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel (door de verwerende partij in haar conclusie consequent verkeerdelijk aangeduid als de Franstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel) werd in een zaak van de Franse orde van advocaten bij de balie te Brussel en een in naar eigen zeggen in vreemdelingenrecht gespecialiseerde advocaat tegen de Belgische Staat, deze laatste veroordeeld tot overmaking aan de eisende partijen van het volledige organigram van de DVZ, inclusief alle telefoonnummers, faxnummers, en e-mailadressen van haar diensten, zowel de algemene als de bijzondere, evenals de naam, de graad en de telefoongegevens van de ambtenaren van deze diensten.

In strijd met wat de verwerende partij aanvoert, is deze uitspraak wel degelijk gegrond op art. 2, enig lid, 2° van de Wet van 11 april 1994, gelet op de uitdrukkelijke en duidelijke overweging dat de kritiek van de eisende partijen in kwestie als zou de handelswijze van de DVZ destijds een inbreuk uitmaken op deze specifieke bepaling, gegrond voorkwam.

Op zich niet ten onrechte voeren de eisende partijen aan dat het feit dat zijzelf geen partij waren in dit geding, er in beginsel niet aan in de weg staat dat zij het gezag van gewijsde van deze uitspraak kunnen inroepen tegen zij die daarbij wel partij waren (vgl. o.a. Cass., C.08.0377.N, 26 november 2009, *Arr. Cass.*, 2009, 2819, *Pas.*, 2009, 2788, <https://juportal.be>; Cass., C.18.0116.N, 9 januari 2020, <https://juportal.be>).

Het gegeven dat de *actio iudicati* met betrekking tot voormeld vonnis inmiddels zou zijn verjaard, doet in tegenstelling tot wat de verwerende partij in dit verband voorhoudt, geen afbreuk aan het gezag van gewijsde waarmee dit vonnis is bekleed. De enige wijze waarop aan het gezag van gewijsde van een rechterlijke beslissing een einde kan worden gesteld, is door het ongedaan maken van de beslissing zelf, ingevolge het succesvol aanwenden een rechtsmiddel (art. 26 Ger.W.).

3.2.

Dit gezegd zijnde, heeft voormeld principe vooral zijn weerslag in situaties waarbij een identieke vordering, gesteund op identieke feiten, in onderscheiden procedures wordt ingesteld lastens onderscheiden partijen, zoals bijvoorbeeld de vordering van een benadeelde lastens enerzijds de beweerde aansprakelijke en anderzijds diens verzekeraar (vgl. o.a. Cass., C.08.0377.N, 26 november 2009, *Arr. Cass.*, 2009, 2819, *Pas.*, 2009, 2788, <https://juportal.be>) of de vordering van een schuldeiser lastens diens onderscheiden hoofdelijke medeschuldenaren (vgl. o.a. Cass., C.08.0377.N, 26 november 2009, *Arr. Cass.*, 2009, 2819, *Pas.*, 2009, 2788, <https://juportal.be>; Cass., C.18.0116.N, 9 januari 2020, <https://juportal.be>).

De voorliggende situatie wijkt daarvan toch enigszins af, in de zin dat voormeld vonnis de toenmalige vordering heeft beoordeeld op grond van de feiten en omstandigheden zoals die bewezen werden geacht in 2011, terwijl de thans voorliggende vordering dient te worden beoordeeld in het licht van de feiten en omstandigheden zoals die zich op heden voordoen.

Inderdaad kan de vraag of de informatie die een administratieve overheid in toepassing van art. 2 van de Wet van 11 april 1994 meedeelt aan het publiek, voldoet aan de vereisten daaraan door deze bepaling gesteld, niet worden, beoordeeld als het ware binnen een vacuüm, louter op grond van de informatie in kwestie. Ook externe factoren, zoals bijvoorbeeld maatschappelijke verwachtingen, de stand van de hedendaagse technologie, het functioneren van de dienst in kwestie of de kwaliteit van haar dienstverlening, kunnen daarbij van invloed zijn.

Louter het gezag van gewijsde van het vonnis van 22 augustus 2011 kan met andere woorden een toekenning van de huidige vordering niet schragen. Willen de eisende partijen slagen in deze vordering, dan zullen zij moeten bewijzen dat op heden is voldaan aan de toepassingsvoorwaarden daartoe en dat met andere woorden de informatie zoals zij thans door het betreffende orgaan van de verwerende partij wordt meegegeed, niet beantwoordt aan de verwachtingen die daaraan uit hoofde van art. 2 van de Wet van 11 april 1994 mogen worden gesteld.

3.3.

In dit verband voeren de eisende partijen voornamelijk aan dat de DVZ op chronische wijze wordt gekenmerkt door een slechte werking.

Zo wijzen zij er onder meer op dat waar meer dan dertig jaar geleden namens de verwerende partij reeds het voornemen werd geuit op korte termijn te verhelpen aan de schrijnende onderbezetting

van de DVZ, *'die het schier onmogelijk maakte haar taken behoorlijk uit te voeren'* (Kamer 1988-89, 871/1, p. 26), de staatssecretaris voor asiel en migratie in een schrijven van 21 juni 2022 aan hun raadsman nog steeds moest erkennen dat de capaciteit van de DVZ beperkt blijft (eisende partijen – stuk 7; verwerende partij – stuk 4).

De duur van de behandeling door de DVZ van verblijfsaanvragen is daarbij geen factor die bij de beoordeling van het gevorderde ipso facto dient te worden uitgesloten, zoals de verwerende partij voorhoudt. Zo is het bijvoorbeeld niet ondenkbaar dat hoe slechter de dienstverlening van de DVZ op dit vlak zou zijn, hoe sterker de noodzaak zich voor een advocaat zou doen voelen om ter behartiging van de belangen van zijn of haar cliënt, gericht de zaak op te volgen en rappels te richten aan degene die het toekomt.

Tevens leggen de eisende partijen een anekdotische illustratie voor van een academica die in het kader van veldwerk voor haar proefschrift bij een van de diensten van de DVZ, klaarblijkelijk werd geconfronteerd met een gebrek aan doeltreffendheid van de generische contactadressen zoals die op de website van de DVZ worden weergegeven (eisende partijen – stuk 11).

Een verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers van januari 2020 legt op gedetailleerde en overtuigende wijze diverse disfuncties bloot in de werking van de DVZ, onder meer op het vlak van communicatie (eisende partijen – stuk 8).

Ook een auditverslag op vraag van de verwerende partij betreffende zijn asiel- en migratiediensten, kaart diverse ernstige problemen aan in de werking van de DVZ, onder meer wat de transparantie lopende bepaalde procedures en de bereikbaarheid van bepaalde diensten betreft (eisende partijen – stuk 9).

De stelling van de eisende partijen als zouden bepaalde interne diensten van de DVZ ontbreken op de lijst zoals deze momenteel ter beschikking wordt gesteld, wordt door de verwerende partij niet weerlegd. Hetzelfde geldt voor de klacht dat voor bepaalde diensten die jaarlijks duizenden dossiers behandelen, slechts één algemeen nummer ter beschikking wordt gesteld.

Op grond van het geheel van voormelde elementen komt het als voldoende bewezen voor dat de communicatie en de bereikbaarheid zoals die van de DVZ zelf uit gaan, op een chronische wijze niet beantwoorden aan hetgeen men daarvan in hoofde van een federale administratieve overheid anno 2023 redelijkerwijs mag verwachten. In het bijzonder blijkt de lijst met contactgegevens per dienst zoals die door de DVZ ter beschikking wordt gesteld – en waarvan principieel niet kan worden uitgesloten dat deze onder bepaalde omstandigheden zou kunnen volstaan, bijvoorbeeld wanneer via de

betreffende telefoonnummers en e-mailadressen vlot en daadwerkelijk in contact zou kunnen worden getreden met de individuele dossierbeheerders – de eisende partijen onvoldoende in staat stellen de behandeling van de hen of hun leden toevertrouwde zaken naar behoren op te volgen en te begeleiden.

In het bijzonder in de materie van het vreemdelingenrecht, waarbij in de regel meerdere persoonlijke contacten tussen de betrokken partijen enerzijds en de individuele dossierbeheerders en / of hun oversten anderzijds aan de orde zijn, bijvoorbeeld met het oog op het verstrekken van (bijkomende) feitelijke informatie of stavende stukken, of de praktische organisatie van een verhoor, is een en ander problematisch op een wijze die een corrigerende ingreep dienaangaande rechtvaardigt.

In acht genomen alle omstandigheden van de zaak komt het passend voor in een dergelijke correctie te voorzien door ervoor te zorgen dat de leden-advocaten van de eerste eisende partij – waaronder de tweede eisende partij is begrepen – beschikken over een lijst van niet enkel alle diensten waaruit de DVZ bestaat, met hun contactgegevens, doch tevens van alle ambtenaren van de DVZ, met hun graad en contactgegevens, in zoverre zij hetzij deel uitmaken van de centrale diensten en inhoudelijk of administratief werk verrichten met betrekking tot de aan de DVZ toevertrouwde dossiers, hetzij deel uitmaken van de directie of de sociale dienst van de externe faciliteiten voor vasthouding (de zogenaamde gesloten centra en wooneenheden), en dus met uitsluiting met andere woorden van de personeelsleden die louter uitvoerende taken verrichten, zoals bijvoorbeeld onderhoudspersoneel of veiligheidsbeambten in de faciliteiten voor vasthouding.

Op die manier worden de advocaten in kwestie in de gelegenheid gesteld de hen toevertrouwde zaken op meer actieve en directe wijze op te volgen en te begeleiden, dan nodig zou zijn ingeval van een naar behoren functioneren van de DVZ.

Aan de noden van de eisende partijen in dit verband wordt op afdoende wijze tegemoet gekomen door een overhandiging van een dergelijke lijst aan hen, zonder dat tevens een publicatie op de website van de DVZ wordt vereist. Daarbij kan worden opgemerkt dat art. 2, enig lid, 2° van de Wet van 11 april 1994 zich er niet op dwingende wijze tegen verzet dat per administratieve overheid meerdere varianten van diens organigram zouden bestaan, waarbij niet noodzakelijk iedere variant zou worden gepubliceerd en daarnaast in functie van de aard en de kwalificaties van de aanvrager de meest geschikte variant aan hem of haar zou worden overhandigd. Vanuit dit opzicht kan dan ook worden verantwoord dat aan professionelen zoals advocaten – maar bijvoorbeeld ook aan personen die zonder bijstand van een advocaat betrokken zijn in een procedure bij de DVZ – meer gedetailleerde contactgegevens ter beschikking zouden worden gesteld, dan bijvoorbeeld aan het algemene publiek door middel van publicatie op een onbeperkt toegankelijke website.

3.4.

Uit het voorgaande volgt dat het ten onrechte is dat de verwerende partij voorhoudt dat iedere situatie waarbij er geen sprake is van een gelijktijdige publicatie enerzijds en terbeschikkingstelling op verzoek anderzijds, ipso facto buiten het toepassingsgebied van de passieve openbaarheid van bestuur zou vallen en noodzakelijk onder dat van de actieve openbaarheid zou ressorteren.

Daaruit volgt dan weer dat het beroep door de verwerende partij op art. 6 van de Wet van 11 april 1994 ter betwisting van de vordering niet dienstig is, in zoverre deze bepaling enkel van toepassing is op de actieve openbaarheid van bestuur, niet op de passieve openbaarheid zoals in dezen wel degelijk en exclusief aan de orde.

Ook in zijn bewering als zou het gevorderde de betrokken ambtenaren blootstellen aan misbruik in de privésfeer, kan de verwerende partij niet worden bijgetreden, in zoverre de lijst in kwestie louter de professionele contactgegevens van de betrokkenen omvat. Hoe dan ook ten andere dienen deze gegevens in toepassing van art. 2, enig lid, 3° van de Wet van 11 april 1994 reeds op individuele basis in iedere uitgaande briefwisseling van de DVZ te worden vermeld. Aldus valt niet in te zien hoe de overhandiging van een globale lijst van deze gegevens louter aan (de leden-advocaten van) de eisende partijen, de situatie van de betrokken ambtenaren effectief zou verzwaren. De identieke informatie die ook per brief wordt meegedeeld zou evenzeer de basis kunnen vormen voor een zoektocht, in het bijzonder op het internet, naar meer informatie omtrent de betrokken ambtenaar. Het blijft daarbij in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de betrokken ambtenaar zelf te beslissen hoeveel informatie hij of zij publiek maakt. Wanneer een derde bepaalde informatie betreffende een ambtenaar publiek zou hebben gemaakt, casus zoals door de verwerende partij aangehaald, weze eraan herinnerd dat het in dergelijk geval deze derde is die mogelijks een inbreuk pleegt op de privacy van de ambtenaar, niet degene die diens professionele contactgegevens in ontvangst heeft genomen.

Een goede werking van een overheidsdienst, in het bijzonder een dienst aan de werking waarvan eerder intensieve contacten met het publiek inherent zijn, vereist nu eenmaal een minimum aan identificatie van de personen die voor deze dienst werkzaam. Dit geldt in de eerste plaats vanuit de nood om op efficiënte wijze in contact te kunnen treden met degene die daadwerkelijk kennis van en beslissingsmacht in een individueel dossier heeft, doch bijvoorbeeld tevens vanuit het oogpunt van rekenschap en verantwoording omtrent de dienstverlening.

Verwerende partij dient dan weer wel in zekere mate te worden bijgetreden in diens overweging als zou een voortdurende bereikbaarheid van de individuele dossierbeheerders, een zeker risico in zich

dragen van een aantasting van de efficiëntie van de werking van de dienst. Het feit dat een actuele lijst van contactgegevens ter beschikking is van eisende partijen impliceert echter niet noodzakelijk dat de betrokken ambtenaren 24 uur op 24 uur, zeven dagen op zeven beschikbaar zouden zijn of dienen te zijn. Anders gezegd sluit het bestaan van de lijst in kwestie niet uit dat de DVZ bepaalde redelijke praktische regelingen zou treffen omtrent bijvoorbeeld de tijdstippen waarop bepaalde diensten en / of ambtenaren bereikbaar zijn voor het publiek.

In zoverre de verwerende partij zich beroept op een advies van 20 april 2009 van een commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten, kan slechts worden vastgesteld dat een dergelijk stuk klaarblijkelijk niet wordt voorgelegd.

In de mate dat hierboven reeds werd vastgesteld dat de vordering haar grondslag uitsluitend vindt in de regels inzake de passieve openbaarheid van bestuur, is de betwisting door de verwerende partij gesteund op elementen eigen aan de actieve openbaarheid van bestuur, zoals met betrekking tot de al dan niet creatie van een nieuw bestuursdocument, niet dienstig.

Aldus blijft de conclusie overeind dat het gevorderde dient te worden toegekend in de mate zoals hierboven onder punt 3.3 omschreven.

3.5.

Dat de tekortkoming aan art. 2, enig lid, 2° van de Wet van 11 april 1994 door (een orgaan van) de verwerende partij zoals hierboven vastgesteld, tevens een inbreuk uitmaakt op de algemene zorgvuldigheidsplicht zoals die ook op de overheid rust, staat als een paal boven water.

Dat de eerste eisende partij, als groepering van een aantal advocatenordes, in dit verband enige eigen, reële schade zou hebben geleden, wordt echter niet bewezen.

Evenmin wordt door de stukken zoals zij voorliggen in hoofde van de tweede eisende partij enig concreet nadeel aangetoond, dat zij in deze of gene welbepaalde casus zou hebben geleden, evenmin als enige andere concrete schade, die het gevolg zou zijn van de kwestieuze tekortkoming door (het orgaan van) de verwerende partij.

Bijgevolg dient de vordering in schadevergoeding te worden afgewezen als ongegrond.

3.6.

Wat de gevorderde dwangsom betreft, is het met een zekere heimwee dat in herinnering wordt gebracht dat nog niet zo gek lang geleden de grondbeginselen van de rechtstaat maatschappelijk blijkbaar dermate sterk waren verankerd, dat er de facto niet aan diende te worden getwijfeld dat een rechterlijke uitspraak waarbij een openbaar bestuur partij was, door dit laatste vrijwillig en te goeder trouw zou worden nageleefd.

Helaas leert de actualiteit dat de evidentie van een dergelijke constitutionele fair play op heden, om daarbij het beleidsdomein van asiel en migratie niet bij naam te noemen, inmiddels blijkbaar reeds sinds enige tijd tot het verleden behoort.

Er zit voor de rechtbank dan ook niets anders op dan de noodzaak van de door de eisende partijen gevorderde dwangsom te erkennen, mede gelet op het feit dat (het orgaan in kwestie van) de verwerende partij er kennelijk bewust voor heeft gekozen om een reeds bestaande praktijk zoals gegroeid uit een eerdere zeer gelijkaardige veroordeling als de onderhavige, op actieve wijze stop te zetten.

3.7.

Gelet op zijn ongelijk dient de verwerende partij in te staan voor de kosten van het geding, met dien verstande dat hij in toepassing van art. 279¹, 1° W.Reg. is vrijgesteld van het rolrecht.

Gezien de toepasselijkheid in casu van het nieuwe artikel 1397 Ger.W. (zoals inmiddels toch alweer gewijzigd sinds de Potpourri I-Wet van 19 oktober 2015), is de vordering van de eisende partijen inzake de voorlopige uitvoerbaarheid, zonder voorwerp.

**OM DEZE REDENEN,
DE RECHTBANK,**

Met toepassing van de wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken,

Rechtsprekend in eerste aanleg en na tegenspraak,

Verklaart de vordering van de eisende partijen lastens de verwerende partij ontvankelijk en in de hierna volgende mate gedeeltelijk gegrond.

Veroordeelt de verwerende partij om te overhandigen aan de eisende partijen, een volledig organigram van alle diensten waaruit de dienst vreemdelingenzaken bestaat, met hun telefoonnummers, faxnummers in zoverre van toepassing en e-mailadressen, en met de naam, de graad, het professionele telefoonnummer en het professionele e-mailadres van elke ambtenaar van de dienst vreemdelingenzaken, in zoverre deze deel uitmaakt van hetzij haar centrale diensten en inhoudelijk of administratief werk verricht met betrekking tot de haar toevertrouwde dossiers, hetzij deel uitmaakt van de directie of de sociale dienst van haar externe faciliteiten voor vasthouding, binnen een termijn van zeven dagen na de betekening van onderhavig vonnis, onder verbeurte van een dwangsom van 500,00 euro per dag vertraging, met dien verstande dat het maximum van de aldus te verbeuren sommen hoe dan ook wordt beperkt tot een totaal bedrag van 250.000,00 euro.

Wijst al het meer gevorderde af als ongegrond.

Stelt vast dat de verwerende partij in toepassing van art. 279¹, 1° W.Reg. is vrijgesteld van het rolrecht.

Veroordeelt de verwerende partij tot de overige kosten van het geding, aan zijn zijde niet te begroten aangezien ze hem hoe dan ook ten laste blijven en aan de zijde van de eisende partijen gezamenlijk te begroten als volgt, in zoverre er overeenkomst art. 1021, eerste lid Ger.W. omstandig opgave van werd gedaan :

– rechtsplegingsvergoeding	1.800,00 euro
----------------------------	---------------

Aldus gevonnist en uitgesproken ter openbare terechtzitting van de 1^e kamer van de
Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel, op 23 oktober 2023

waar aanwezig waren en zitting namen:

- de heer W. DE GENDT, rechter,
- mevrouw I. KUYS, griffier.

KUYS

DE GENDT